

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU MÄÄRUS (viies koda)

14. november 2014*

Eelotsusetaotlus — Kodukord — Artikkel 99 — Lennutransport — Määrus (EÜ) nr 261/2004 —
Lennu pikaajaline hilinemine — Reisijate õigus hüvitisele — Lennuettevõtja hüvitise maksmise
kohustusest vabastamise tingimused — Mõiste „erakorralised asjaolud” — Lennuk, mida on eelmise
lennu käigus trapiga vigastatud

Kohtuasjas C-394/14,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Amtsgericht Rüsselsheim'i (Saksamaa) 12. augusti 2014. aasta
otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 18. augustil 2014, menetluses

Sandy Siewert,

Emma Siewert,

Nele Siewert

versus

Condor Flugdienst GmbH,

EUROOPA KOHUS (viies koda),

koosseisus: koja president T. von Danwitz, kohtunikud C. Vajda, A. Rosas, E. Juhász ja D. Šváby
(ettekandja),

kohtujurist: E. Sharpston,

kohtusekretär: A. Calot Escobar,

arvestades pärast kohtujuristi ärakuulamist tehtud otsust lahendada kohtuasi põhistatud määrusega
vastavalt Euroopa Kohtu kodukorra artiklile 99,

on teinud järgmise

* Kohtumenetluse keel: saksa.

määruse

- 1 Eelotsusetaotlus käsitleb küsimust, kuidas tõlgendada Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. veebruari 2004. aasta määruse (EÜ) nr 261/2004, millega kehtestatakse ühiseeskirjad reisijatele lennureisist mahajätmise korral ning lendude tühistamise või pikaajalise hilinemise eest antava hüvitise ja abi kohta ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EMÜ) nr 295/91 (ELT L 46, lk 1; ELT eriväljaanne 07/08, lk 10), artikli 5 lõiget 3.
- 2 Taotlus on esitatud lennuettevõtja Condor Flugdienst GmbH (edaspidi „Condor”) ning Sandy, Emma ja Nele Siewerti vahelises kohtuvaidluses selle üle, et nimetatud lennuettevõtja keeldus maksmast hüvitist kõnealustele isikutele, kelle reis hilines pikaajaliselt.

Õiguslik raamistik

- 3 Määruse nr 261/2004 põhjendustes 14 ja 15 on märgitud:

„(14)

Montreali konventsiooni alusel tuleks lennuettevõtjate kohustusi piirata või nad nende täitmisest vabastada juhul, kui juhtumi põhjuseks on erakorralised asjaolud, mida ei oleks saanud vältida isegi siis, kui oleks võetud kõik sobivad meetmed. Sellised asjaolud võivad eelkõige esineda poliitiliselt ebastabiilsetes oludes, asjaomase lennu tegemiseks sobimatute ilmastikutingimuste tõttu, turvalisuse ohu, ettenägematute lennuohutusega seotud vajakajäämistega ning streikide korral, mis mõjutavad tegutseva lennuettevõtja toimimist.

(15) Erakorralised asjaolud loetakse olemasolevaks, kui lennuliikluse korraldamist käsitleva otsuse mõju konkreetsele lennukile konkreetsetel päeval põhjustab lennu pikaajalise hilinemise, lennu väljumise järgmisele päevale edasilükkamise või selle lennuki ühe või mitme lennu tühistamise, kuigi asjaomane lennuettevõtja on võtnud kõik mõistlikud meetmed hilinemiste või tühistamiste vältimiseks.”

- 4 Määruse artiklis 5 on sätestatud:

„1. Lennu tühistamise korral:

[...]

c) on asjaomastel reisijatel õigus saada tegutsevalt lennuettevõtjalt hüvitist vastavalt artiklile 7 [...]

3. Tegutsev lennuettevõtja ei ole kohustatud maksma hüvitist vastavalt artiklile 7, kui ta suudab tõestada, et tühistamise põhjustasid erakorralised asjaolud, mida ei oleks suudetud vältida isegi siis, kui oleks võetud kõik vajalikud meetmed.

[...]”.

- 5 Määruse artikli 7 „Õigus hüvitisele” lõikes 1 on ette nähtud:

„Kui osutatakse käesolevale artiklile, saavad reisijad hüvitist kuni:

- a) 250 euro ulatuses kõikide kuni 1500 kilomeetri pikkuste lendude puhul;
- b) 400 euro ulatuses kõikide üle 1500 kilomeetri pikkuste ühendusesiseste lendude ning kõikide muude 1500–3500 kilomeetri pikkuste lendude puhul;

c) 600 euro ulatuses kõikide muude kui punktides a või b nimetatud lendude puhul.

[...]”.

6 Määruse artikkel 13 on sõnastatud järgmiselt:

„Kui tegutsev lennuettevõtja maksab hüvitist või täidab muid käesoleva määruse kohaseid kohustusi, ei või käesoleva määruse sätteid tõlgendada nii, et see kitsendaks õigust taotleda vastavalt kohaldatavale õigusele hüvitist mis tahes isikult, sealhulgas kolmandatelt isikutelt. Eelkõige ei piira käesolev määrus mingil moel tegutseva lennuettevõtja õigust taotleda hüvitist reisikorraldajalt või muult isikult, kellega tegutsev lennuettevõtja on sõlminud lepingu. Samamoodi ei tohi käesoleva määruse sätteid tõlgendada nii, et see kitsendaks reisikorraldaja või kolmanda isiku (muu kui reisija) õigust taotleda tegutsevalt lennuettevõtjalt vastavalt kohaldatavatele asjakohastele õigusaktidele hüvitist, kui tegutsev lennuettevõtja on sellise reisikorraldaja või kolmanda isikuga sõlminud lepingu.”

Põhikohtuasja asjaolud ja eelotsuse küsimused

7 Põhikohtuasja hagejad broneerisid Condori juures lennu Antalyast (Türgi) Frankfurti.

8 Lend toimus 3. oktoobril 2011, saabudes 6 tunni ja 30-minutilise hilinemisega.

9 Condor keeldus rahuldama hüvitenõuet, mille Sandy, Emma ja Nele Siewert Euroopa Kohtu praktika ja määruse nr 261/2004 artikli 5 lõike 3 ja artikli 7 koostoime alusel esitasid, väites, et hilinemine on tingitud kahjustustest, mis kõnealust lendu tegema pidanud lennukile eelmisel päeval Stuttgarti lennuväljal tekitati. Lennuk sai trapilt löögi, mis vigastas lennuki tiiva konstruktsiooni; selle tõttu oli vaja lennuk välja vahetada. Sel põhjusel on Condori hinnangul tegemist „erakorraliste asjaoludega” määruse nr 261/2004 artikli 5 lõike 3 tähenduses, mistõttu Condor ei pea hüvitist maksma.

10 Eelotsusetaotluse esitanud kohus kahtleb selles, kas „erakorralised asjaolud”, mis vastavalt määruse nr 261/2004 artikli 5 lõikele 3 ja artiklile 7 vabastavad lennuettevõtja hüvitise maksmise kohustusest, peavad olema otseselt seotud vaidlusaluse lennuga, või võivad need olla tingitud ka kõnealust lendu tegeva lennuki varasematest lendudest.

11 Neil asjaoludel otsustas Amtsgericht Rüsselsheim menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

- „1. Kas erakorralised asjaolud määruse [nr 261/2004] artikli 5 lõike 3 tähenduses peavad olema vahetult seotud broneeritud lennuga?
2. Juhul kui hilisema lennu jaoks on olulised ka eelnenud lendudel aset leidnud erakorralised asjaolud, siis kas vajalikud meetmed, mida tegutsev lennuettevõtja peab määruse [nr 261/2004] artikli 5 lõike 3 kohaselt võtma, peavad olema seotud üksnes erakorralise asjaolu takistamisega või ka pikema hilinemise vältimisega?
3. Kas kolmandate isikute, kes tegutsevad omal vastutusel ja kellele on usaldatud lennuettevõtja tegevusega seotud ülesanded, tekitatud kahju võib pidada erakorraliseks asjaoluks määruse [nr 261/2004] artikli 5 lõike 3 tähenduses?
4. Juhul kui vastus kolmandale küsimusele on jaatav, siis kas omab hindamisel tähtsust see, kes (lennuettevõtja, lennujaama käitaja jne) on kolmandale isikule ülesanded usaldanud?”

Eelotsuse küsimuste analüüs

- 12 Euroopa Kohtu kodukorra artikli 99 kohaselt võib Euroopa Kohus juhul, kui küsimusele võib vastuse selgelt tuletada kohtupraktikast või kui esitatud küsimusele antav vastus ei tekita põhjendatud kahtlust, igal ajal ettekandja-kohtuniku ettepanekul ja pärast kohtujuristi ärakuulamist lahendada kohtuasja põhistatud määrusega.
- 13 Käesolevas asjas esitatud eelotsusetaotluse puhul tuleb seda sätet kohaldada.

Kolmas ja neljas küsimus

- 14 Kolmanda ja neljanda küsimusega, mida tuleb analüüsida esmajärjekorras, soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas määruse nr 261/2004 artikli 5 lõiget 3 tuleb tõlgendada nii, et niisugune sündmus nagu trapi pörkamine vastu lennukit tuleb kvalifitseerida „erakorraliseks asjaoluks”, mis vabastab lennuettevõtja kohustusest maksta reisijatele hüvitist selle lennukiga tehtava lennu pikaajalise hilinemise korral.
- 15 Sissejuhatuseks tuleb meelde tuletada, et lennu tühistamise või pikaajalise ehk kolm või rohkem tundi hilinemise puhuks on liidu seadusandja soovinud panna lennuettevõtjatele kohustused, mis on kehtestatud määruse nr 261/2004 artikli 5 lõikes 1 (vt selle kohta kohtuotsused Nelson jt, C-581/10 ja C-629/10, EU:C:2012:657, punkt 39, ning McDonagh, C-12/11, EU:C:2013:43, punkt 37).
- 16 Selle määruse põhjenduste 14 ja 15 ning artikli 5 lõike 3 kohaselt on lennuettevõtja erandina sama artikli lõike 1 sätetest vabastatud määruse nr 261/2004 artiklis 7 ette nähtud kohustusest maksta reisijatele hüvitist, kui ta suudab tõendada, et tühistamise põhjustasid erakorralised asjaolud, mida ei oleks suudetud vältida isegi siis, kui oleks võetud kõik vajalikud meetmed ehk asjaolud, mis väljuvad lennuettevõtja tegeliku kontrolli alt (kohtuotsus McDonagh, EU:C:2013:43, punkt 38 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 17 Mis puudutab reisijatele hüvitise maksmise põhimõttest tehtud erandit, siis viidatud artikli 5 lõiget 3 tuleb tõlgendada kitsalt (kohtuotsus Wallentin-Hermann, C-549/07, EU:C:2008:771, punkt 20). Lisaks, kuna kõik erakorralised asjaolud ei ole vastutusest vabastavad, siis peab neile tugineda sooviv isik ühtlasi tõendama, et neid asjaolusid ei oleks mingil moel saanud vältida sobivate meetmetega, see tähendab meetmetega, mis erakorraliste asjaolude ilmnemise hetkel vastasid muu hulgas asjaomasele lennuettevõtjale tehniliselt ja majanduslikult vastuvõetavatele tingimustele (kohtuotsus Eglitis ja Ratnieks, C-294/10, EU:C:2011:303, punkt 25).
- 18 Mis konkreetsemalt puudutab lennukiga seotud tehnilisi probleeme, siis Euroopa Kohus on selgitanud, et kuigi tehnilisi probleeme võib lugeda selliste asjaolude hulka, saab niisuguse sündmusega seotud asjaolusid kvalifitseerida „ettenägematuks” määruse nr 261/2004 artikli 5 lõike 3 tähenduses siiski vaid juhul, kui need on seotud sündmusega, mis sarnaselt selle määruse põhjenduses 14 loetletud sündmustele ei ole omane asjaomase lennuettevõtja tavapärasele tegevusele ja väljub oma olemuse või tekkepõhjuse tõttu tema tegeliku kontrolli alt (kohtuotsus Wallentin-Hermann, EU:C:2008:771, punkt 23).
- 19 Samas, seoses tehnilise probleemiga, mis on tekkinud trapi pörkamisest vastu lennukit, tuleb meelde tuletada, et niisuguste liikuvate trappide või tunnelite kasutamine on reisijate lennutranspordil tingimata vajalik, kuna see võimaldab reisijatel lennuki pardale ja sealt maha minna, mistõttu lennuettevõtjad on iga päev niisuguste trappide kasutamisega seotud olukordades. Neil asjaoludel tuleb niisuguse trapi pörkamist vastu lennukit lugeda lennuettevõtja tavapärase tegevusega olemuslikult seotud sündmuseks. Miski ei viita ka sellele, et vaidlusaluse lennu tegema pidanud lennukile tekitatud vigastuse oli põhjustanud tegu, mis ei kuulu lennuvälja pakutavate teenuste hulka nagu sabotaaž või terrorism, mis Euroopa Kohtu väljakujunenud praktika kohaselt (kohtuotsus Wallentin-Hermann

EU:C:2008:771, punkt 26) kuuluvad „erakorraliste asjaolude” alla, ning mida Condor oleks vastavalt käesoleva kohtumääruse punktis 17 viidatud kohtupraktikale pidanud eelotsusetaotluse esitanud kohtus tõendama.

- 20 Seetõttu ei saa niisugust sündmust lugeda „erakorraliseks asjaoluks”, mis vabastaks lennuettevõtja kohustusest maksta reisijatele lennu pikaajalise hilineamise korral hüvitist.
- 21 Lisaks tuleb meelde tuletada, et määrusest nr 261/2004 tulenevate kohustuste täitmine ei mõjuta lennuettevõtja õigusi taotleda hüvitist hilineamise põhjustanud mis tahes isikult, sealhulgas kolmandatelt isikutelt, nagu on ette nähtud selle määruse artiklis 13 (kohtuotsus Folkerts, C-11/11, EU:C:2013:106, punkt 44 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 22 Eelnevat arvestades tuleb kolmandale ja neljandale küsimusele vastata, et määruse nr 261/2004 artikli 5 lõiget 3 tuleb tõlgendada nii, et niisugust sündmust, nagu on põhikohtuasjas käsitletav lennuki trapi pörkamine vastu lennukit, ei saa kvalifitseerida „erakorraliseks asjaoluks”, mis vabastaks lennuettevõtja kohustusest maksta reisijatele hüvitist selle lennukiga tehtava lennu pikaajalise hilineamise korral.
- 23 Arvestades kolmandale ja neljandale küsimusele antud vastust, ei ole ülejäänud esitatud küsimustele vaja vastata.

Kohtukulud

- 24 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (viies koda) otsustab:

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. veebruari 2004. aasta määruse (EÜ) nr 261/2004, millega kehtestatakse ühiseeskirjad reisijatele lennureisist mahajätmise korral ning lendude tühistamise või pikaajalise hilineamise eest antava hüvitise ja abi kohta ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EMÜ) nr 295/91, artikli 5 lõiget 3 tuleb tõlgendada nii, et niisugust sündmust, nagu on põhikohtuasjas käsitletav trapi pörkamine vastu lennukit, ei saa kvalifitseerida „erakorraliseks asjaoluks”, mis vabastaks lennuettevõtja kohustusest maksta reisijatele hüvitist selle lennukiga tehtava lennu pikaajalise hilineamise korral.

Allkirjad